

Lindisfarne – Forcus 37
Annika Koch & Björn Christensson
Franska Polynesien
April - juli 2008

Gambier är den sydostligaste atollen i Franska Polynesien och hit kom vi den 26 april efter en dryg månads segling från Chile. Alla öar innanför revet är höga och med vulkanberggrund där den största- Mangareva- är 14km² och med högsta punkt 441 möh. Ringrevet som ligger över vattenytan mot öster och norr innehåller öar som mer liknar ”riktiga atollöar” med vita korallsandstränder. Växtligheten är frodig i den bördiga myllan på de höga öarna, medan det nästan uteslutande finns kokospalmer på revöarna. I detta paradys var det lätt att snorkla bland korallerna, vandra på stränderna, njuta av de fantastiska vyerna, ja bara vara i en nästan kravlös tillvaro.

Den mesta tiden tillbringade vi ute på revön Totegie, i väntan på att sydostpassaden skulle återkomma och vi kunde segla vidare mot nordväst och atollerna i Tuamotu.

Knappt två veckor efter angöring Rikitea, byn på Mangareva, infann sig dock en viss rastlöshet

att komma vidare. Så trots att vindsituationen fortfarande var ostadig och vindfattig bestämde vi oss för att ge oss av den 8 maj. Vindprognosen för de 500nm till atollen Hao berättade om svag sydostvind, men nu ville vi vidare.

Under de tre år vi varit på väg har vi nästan undantagslöst seglat ensamma, så det var lite ovant att nu ge sig av tillsammans med en amerikansk, en australiensisk och en båt från Nya Zeeland. Tillsammans bildade vi ett litet radionät, där Annika skulle hålla ihop en vädersändning varje morgon och kväll baserat på de gribfiler vi tar ner via modem till kortvågsradion. Seglingen blev precis så vindfattig som vi befarat, vilket bland annat innebar att de fyra båtarna höll ihop på VHF-avstånd trots storleksskillnad från 30 till 42 fot. Vi anlände till Hao med knappt 3 timmar mellan första och sista båt. Ytterligare tre båtar kom under dagen och folket på Hao trodde nog inte sina ögon. Dom sa att tjugo båtar per säsong var normal och nu låg det sju samtidigt.

Atomsprängningsöarna
Överseglingen från Gambier blev mycket motorgång och en del

spinnackersegling, dåligt med fisk men för övrigt en vilsam transport på ett mycket lugnt hav, nästan helt utan vågor och dyning. Innan vi lämnade Gambier försökte vi få tillstånd att angöra Mururoa atollen, där de franska atomsprängningarna utfördes. Vi hade hört att det var ok, men det ryktet talade inte sant, för gendarmerna i Rikitea skakade bara på huvudena när vi frågade om tillstånd. Nu blev de Hao, som också är förknippad med atombomben på så sätt att den var Mururoas underhållsbas med hamn för större fartyg och Stilla Havets längsta landningsbana. (Påsköns landningsbana är förlängd för att vara reservbana för Rymdskytteln och är nu nog i samma klass).

Även Concorden har landat på Hao. Provsprängningarna är avslutade sen många år och underhållsbasen är näst intill nedlagd, endast femtio man av tidigare femtusen finns kvar. Vi förväntade oss att finna en spökstad, men byn hade klarat sig förhållandevis bra trots den kraftigt minskade köpkraften för de få butiker och små restauranger som fanns kvar. Många vänliga människor sa ”bonjour” och log, inte alls trötta

på turister och vana vid Européer. Det fanns inte så mycket att köpa i butikerna och det som fanns var mycket dyrt med våra sydamerikaögon, faktiskt betydligt dyrare än i Sverige. Enda glädjeämnet var de subventionerade byggetterna, drygt fyra SEK för långa färska baguetter.

Ut- och inklareringar

Enligt statuterna skall man ”klara in” på varje ny atoll eller ö i Franska Polynesien, så vi travade pliktskyldigast till gendarmen som fyllde i nån sorts form av ”statistikblankett”, inte alls som på Rikitea där vi fick två kopior av anmälan, varav en skulle sändas med post till Papeete. Det blev så småningom helt uppenbart att det inte var så noga, många atoller har inte ens någon befolkning och andra har bara gendarmen i byn, ofta 30nm bort i atollen. När detta skrivs har vi facit från hela Franska Polynesien. Förutom den obligatoriska in och utklareringen i Papeete och utklarering från Franska Polynesien i Bora Bora så har vi inte haft någon kontakt med myndigheter på de övriga öar och atoller vi besökt efter Hao. Mönstret bekräftas av åtskilliga seglare vi mött. Det skall dessutom tilläggas att EU medlemmar är befria-

de från den förhatliga ”bonden” dvs deponerandet av en summa motsvarande en flygbiljett från Tahiti till hemlandet. EU medlemmar får tre månaders uppehållstillstånd som relativt enkelt och för 300 SEK kan förlängas i Tahiti till det dubbla.

Ett dilemma när man seglar i Tuamotu är mängden av atoller. Det går inte att besöka alla, dels har inte alla farbara pass för kölbåtar, och dels är dom så många och tiden är begränsad pga cyklonäsongen. Vi valde att besöka Hao, Amanu, Tahanea och Fakarava innan vi styrde mot Tahiti. Hao var första möjliga atoll efter Gambier, så den atollen gav sig själv. Amanu ligger 30 nm nordost om Hao så den fick vi lite på köpet. Därefter var det svårare att bestämma sig. Många fina platser fanns beskrivna i våra piloter och valet föll på den obebodda Tahanea och därefter det omtalade dykstället i Fakaravas sydpass. Hur föll nu detta ut?

Öarna i Franska Polynesien

Hao har naturligtvis en del fördelar som tillgång på diesel, gas och andra förnödenheter, men som ”söderhavssö” saknas väl en del. Grannatollen Amanu var väl på sätt och vis Hao’s motsats,

en liten mysig atoll med en by som i huvudsak livnärde sig på kopraproduktion. Rätt ok ankring bland korallhuvud med fin snorkling bland nyfikna revhajar. Tahanea, en stor obebodd atoll kom att bli vår favorit. Passet lätt och brett, bra ankringsplatser även om en del innebar korallankring (mer om korallankring på vår websida) kristallklart vatten och gott om stora fiskar. Tahanea är naturreservat, vilket bl a innebär att man inte yrkesfiskar i atollen, varför fiskarna hinner växa sig stora. Fakarava, en av de största atollerna med ett pass i norr och ett pass i söder. Merparten av båtar som besöker Fakarava går genom det norra stora och djupa passet till byn i norra änden. Vi struntade i detta och gick in i atollen genom sydpasset och ankrade strax innanför för att snorkla i det omtalade passet. Fantastiskt klart vatten, botten helt täckt av koraller och massor med fisk. Många arter vi inte sett tidigare och med en stor koloni grå revhaj. De senare höll sig som väl var tio meter under oss, men de vanliga svarttippade revhajarna simmade bland oss, men dom hade vi vid det här laget vant oss vid!

Kvällens barbecue förbereds,

Tahanea

Vi inser nu att det behövs flera säsonger för att kunna värdera atollerna mot varandra. Även inom en atoll är förhållandena ofta helt olika, vilket gör det lätt att döma en atoll efter bara en ankringsplats. Tahanea var enda atollen där vi ankrade på "båda sidor" med 15nm tvärs över. Det var två helt skilda världar, en nära passet med haj, korallhuvud och en hel del båtar. Här anslöt vi till delar av båtströmmen från Marquesas. Helt ok, men den andra sidan med korallsand både på ankringsställena och på de långa ändlösa vita stränderna, kristallklart vatten och nästan inga hajar. Dessutom var det inte så många båtar, kanske på grund av avståndet till passet och att seglingen tvärs atollen skedde på omätta vatten med en hel del korall som låg strax under ytan. Pilotböckerna täckte bara området innanför passet. Denna del

av Tuamotu är hittills vår favorit, Paradiset i Paradiset! Vi kan tillägga att Telheme, en fransk båt med Michelle och Richard som seglat i 26 år och tillbringat många år i Tuamotu och Franska Polynesien, kom alltid tillbaka till Tahanea där dom tillbringade månader med fiske, cocosnötter, musslor osv. Vi kommer själva att besöka Tahanea nästa gång, även om det finns andra atoller som väntar på vårt besök.

3 meter djupt, Tahanea

Svårnavigerat

Tuamotu anges i broschyrer och pilotböcker som svårnavigerat/svårhanterbart i jämförelse med övriga öar i Franska Polynesien. Till detta bidrar fyra orsaker; 1, Öarna i atollerna är mycket låga och upptäcks på kort avstånd, ett problem som blivit mindre med GPS, 2, passet, om det finns något, är ofta mycket strömt med kraftiga stående vågor, 3, när

man väl är inne i atollen är det ofta djupt och ankringsbart bara utefter smala strandremsor där koraller ofta bildar stora huvuden som ankarkättingen lätt fastnar i, 4, atollerna är stora och erbjuder ofta bara sjölä från ett håll, vrider vinden befinner man sig plötsligt på en lästrand med vågor som kommer tvärs atollen. Atollerna är ofta 10 -20 nm tvärs och vågorna hinner bli nog så höga. Vi upplevde bara nr 4, den långa fetchen tvärs över atollerna som en fara och som innebar att man även till ankars fick ha järnkoll på vindutvecklingen för att inte behöva vakna upp mitt i natten av kraftig pålandsvind. Det är ingen höjdare att plötsligt ha vågor som hunnit utveckla sig under 20 sjömil! Det finns flera exempel på båtar som under dessa förhållanden dessutom upptäckt att dom fastnat med kättingen i korallen och inte kommit loss innan båten fått farliga skador. Det är med andra ord viktigt att kättingen hålls fri från korallen, att dyka och frigöra den låter sig nog göras vid god väderlek, ringa djup och planerad avgång.

Fakaravas södra pass är ett eldorado för alla som gillar snorkling och att dyka. Platsen har vad vi förstår mer att erbjuda i detta

avseende än något annat ställe i Franska Polynesien och är därmed ett måste för alla som gillar undervattensvyer.

Passet ut genom Hao

Svenskt midsommarfirande

Vi hade tänkt segla vidare bland atollerna i Tuamotu, men det närmade sig midsommar och mail från bl a Roxy -OSKBåt från Stockholm- manade oss att ansluta till svenskgänget på Tahiti. Vädret bestämde sig också för att bli lite ostadigt så vi lämnade Tuamotu från Fakarava och slörade de 250 sjömil till Papeete i kuling och regnskurar. Vi angjorde Taina Marina just i dagningen och gick in genom det södra passet vid marinan som just fått ny säker utmärkning. Genom att inte gå passet in till Papeete hamn och sen fortsätta

innanför revet förbi flygplatsen till marinan, slapp vi en massa strulig VHF kommunikation med hamnkontoret för att få passera landningsbanan. Nu hade vi verkligen kommit in i den ”normala” seglar rutten. Runt omkring oss i Taina marina låg nu 60-70 båtar ankrade, och redan första kvällen var det sundowner i Roxy. Dagen därpå var det midsommarfirande i Roxy med alla båtsvenskar som var i Papeete. Janson, lax och den lille stod bla på menyn.

Tahiti, vår första sällskapsö, bjöd på en mycket annorlunda miljö. Storstad med fyrfiliga vägar och köer med många bilar. Naturligtvis innebar det en del fördelar, matbutikerna var franskt väl sorterade, båtprylar fanns i tre butiker, gaspåfyllning och sist men inte minst skattefri diesel. Ön bjöd också på fin natur. Vi hyrde bil och besåg ön under en lång dag där vattenfall och fantastiska vyer blandades med Gaugain museet.

Efter 14 dagar, det är lätt att fastna när det finns massor med människor man vill träffa innan man drar vidare, seglade vi så de 12 sjömiln över till grannön Moorea. Så nära men ändå så olika. I Moorea råder lugnet, nåt man kan

behöva efter Tahiti, och naturen är alltid väldigt nära. En oerhört vacker ö med fina stränder, höga berg och en fantastiskt frodig växtlighet. Här stannade vi en dryg vecka och hann med både bilrundtur, Polynesisk dans på Bali Hai, simma med stingrockor och en massa sociala aktiviteter med andra yachtisar. En kväll var vi fyra amerikaner fyra australiensare och vi två svenskar i Lindisfarnes sittbrunn! Livet har i det avseendet ändrat sig totalt. Vi som varit vana att leva ensamma i månader har nu hela tiden kontakt med flera besättningar, bland dom många svenska. Vi är för tillfället 8 svenska båtar i Polynesien, varav vid ett tillfälle 6 var samtidigt på Bora Bora. Det är trevligt, men ibland måste vi söka oss till en egen vik.

Hajtanden i Opunohu Bay, Moorea

Blacktip-haj och Stingrocka, Moorea

Bora Bora

Vi seglade vidare från Moorea till Huahine 90 nm mot nordväst där vi återsåg Blue Marlin från Göteborg som just var redo att segla vidare mot Bora Bora. Vi sov en stund efter vår nattsegling medan regnet öst ner, paddlade sen in och handlade och motorerade sen vidare innanför revet ner till sydänden där vi ankrade för natten. Efter en lång morgonpromenad seglade vi tillbaka till revöppningen och bytte ö. Det är bara drygt 20 nm västerut till Raitea och systerön Tahaa som båda ligger inom samma rev. Fin undanvindssegling och dessutom nappade en 7 kilos Mahi Mahi. Vi ankrade långt norrut innanför Tahaas rev på 3m vatten i korallsand och hade en fin solnedgång över Bora Boras berg som

låg 20 nm i väster.

Dagen därpå fin inomrevssegling i laber vind, en ovanlig känsla att segla ”inomskärs” utan vågor och dyning. När vi kom runt på Tahaas västsida visade sig den tilltänkta ankringsplatsen vara både djup och exponerad. Vi VHF kontaktade Roxy som låg på Bora Bora och föranmälde gravad guldmakrill till kvällen och seglade över till Bora Bora. Nu blev det polynesisk dans första kvällen och fisken fick vänta till kväll nummer två, men då var den desto godare! Nästan alla svenska båtar på Bora Bora åt fisk i Lindisfarnes sittbrunn. Roxy med Christina och Ulf från Stockholm, Blue Marlin med Milla och Hans och Crux med Anna och Roger, båda båtarna

från Göteborg. Efter några dagar kom även våra australiska och amerikanska båtänner till Bora Bora och det lite hektiska båtlivet började igen.

Bora Bora är visserligen en turistö, men hotellen är samtliga små hus på stranden eller på pålar ute i vattnet så de är inte särskilt påträngande. En av våra favoritankringar är i hotel Bora Boras ”swimmingpool”, dvs alldeles utanför hotellets strand, över korallsand 6m ner och med fritt WIFI internet. Första gången sedan Sydamerika! Lite grunt att ta sig hit, så vi får nästan ha platsen för oss själva.

Våra tre månader i Franska Polynesien lider nu mot sitt slut och vi avslutar nu med att summera alla intryck i artiklar och websida innan vi ger oss av västerut mot Tonga där vi ska vara i månads-skiftet augusti september. Det finns lite spridda landningsplatser på vägen och vilka det blir får väder och vind styra.

Annika & Björn
s/y Lindisfarne

Karta